

Wilde bijen in de winter.

In Nederland leven wel 358 soorten bijen. De meest bekende soort is de honingbij. Deze soort leeft in grote groepen en produceert honing. Ze leven bij imkers in kasten. Dan blijven er nog vele andere soorten bijen over (357 soorten!), die in het wild leven. Die bijen noemen we dan ook wilde bijen. Met de honingbij gaat het best goed, maar de andere bijen zijn in gevaar: de helft van alle wilde bijensoorten is bedreigd. Je kunt de bijen helpen door te zorgen voor voedsel (nectar van bloemen) of door een 'slaapplek' voor ze te maken. Dat laatste gaan we vandaag doen!

Het is nu winter en, net als jullie, blijven de bijen dan thuis. De wilde bijen gaan dan overwinteren. Dit overwinteren doen ze op verschillende plekken en verschillende manieren. Wilde bijen overwinteren als larve, als pop of ontwikkelen zich net voor de winter tot volwassene om te overleven. Van hommelsorten die in groepen leven, overleeft alleen de nieuwe koningin de winter. Wilde bijen overwinteren in de grond, in holle stengels van planten en bijenhôtels, in holtes van rommelige hoekjes, maar soms ook in schuren of onverwarmde zolders en spouwmuren.

DOEL

De kinderen leren hoe bijen overwinteren en hoe bijen een bijenhôtel gebruiken. Om de bijen te helpen, maken de kinderen zelf een bijenhôtel.

VOORBEREIDING

Zoek een plek uit waar het bijenhotel straks kan staan of hangen. Zorg voor een plek uit de wind en in de zon. Het is natuurlijk extra fijn als er ook eten in de buurt staat in de vorm van bloemen.

■ Benodigheden

■ Voor het stuifmeelspel:

- Grote zak rijst
- Bakjes: één per kind en bijv 10 extra die als 'bloemen' dienen
- Een lepel per kind

■ Voor het bijenhotel:

- Holle stengels van riet, braam, vlier of bamboe
- Klei of watten
- Aardewerken potje, oud kistje of blik per kind
- Schuurpapier
- Touw
- Schaar
- Zaag

TIP

Wil je meer weten over wilde bijen?

Kijk dan eens op:

www.bestuivers.nl/wilde-bijen/wilde-bijen

AAN DE SLAG!

Bespreek met je kind dat het seizoen verandert; het is nu winter. Veel dieren hebben trucjes om de winter te overleven. Welke manieren van overwinteren kent je kind (o.a. winterslaap en migratie). Hoe denkt je kind dat wilde bijen de winter overleven?

Bekijk samen het volgende filmpje: www.youtube.com/watch?v=pPlxDh3AT_w

Vertel dat de wilde bijen zelf vaak niet de winter overleven, maar dat zij vlak voor de winter ervoor zorgen dat er jongen zijn. Die overwinteren als larve, als pop óf ontwikkelen zich net voor de winter tot volwassen bij. Een deel van de bijen, zoals uitgelegd in het filmpje, maakt gebruik van gangentjes om in te nestelen. Wij kunnen de bijen helpen bij het overwinteren door een bijenhotel te maken waarin ze kunnen nestelen. De jongen die daaruit komen zorgen voor het voortbestaan van de wilde bij. Daarom gaan we vandaag aan de slag met het maken van een bijenhotel, maar je moet de spullen daarvoor verdienen in het volgende spel!

SPEL

Wilde bijen hebben niet zo een groot vliegbereik als honingbijen: ze kunnen gewoonweg minder ver vliegen! Dat zorgt ervoor dat hun eten het liefst in de buurt moet staan. De larven van de wilde bij die de winter overleven, eten stuifmeel. Probeer in dit spel zo snel mogelijk, zo veel mogelijk stuifmeel te verzamelen voor je larve. Zodat die de winter overleeft!

Ieder kind heeft een eigen bakje wat op een vast punt blijft staan. Dit bakje is de plek waar jouwe eigen larve is. Verspreid door de tuin staan bakjes met (ongekookte) rijst: dit is het stuifmeel wat de larven eten. Iedereen heeft een eigen lepel en moet proberen om zo snel mogelijk zo veel mogelijk stuifmeel (namelijk de rijst) naar hun larve (hun bakje) te brengen door dit met de lepel op te scheppen en naar hun bakje te brengen. Leg op een paar plekken ook de holle stengels en de klei of watten. Wie deze materialen tegenkomt mag dat ook meenemen naar de larve. Wilde bijen kunnen dit soort zware dingen niet zelf verplaatsen, maar moeten het geluk hebben dat ze dit op een goede plek vinden. Gelukkig kunnen de kinderen dit alvast naar hun larve verplaatsen. Het spel stopt na ongeveer 5 minuten. Is het gelukt om bijvoorbeeld een half bakje stuifmeel te verzamelen en voldoende materialen voor het bijenhotel? Dan heeft jouw larve deze winter overleefd!

MAAK EEN BIJENHOTEL

Ga samen aan de slag gaan met het maken van een bijenhotel, zoals uitgelegd in bijlage 1. Oudere kinderen kunnen, onder begeleiding, zelf aan de slag met het zagen van de stokken. Voor jonge kinderen kun je de stokken al klaar leggen. Laat jonge kinderen bijvoorbeeld 20 stokjes uitzoeken (zo oefenen ze direct met tellen) en de uiteinden alvast schuren.

AFSLUITING

Het is belangrijk om het bijenhotel op een plek te plaatsen die in de zon en uit de wind is. Een plek waar ook al bloemen in de buurt zijn of waarvan je weet dat er in het voorjaar bloemen opkomen is het beste. Dan hebben de bijen meteen voedsel bij de hand! Ga samen op zoek naar de beste plek voor het bijenhotel en hang het daar op.

Het is leuk om het bijenhotel in het voorjaar in de gaten te houden. Zijn er bijen rond het hotel? Zijn er al gaatjes dichtgemaakt. Wanneer de stengels 'dicht' zijn, betekent het dat een wilde bij er zijn larven heeft achtergelaten. Let op: het kan soms een paar jaar duren voor de bijen de weg naar het bijenhotel gevonden hebben.

Nederland ZOEMT

In actie voor de bij

BOUW EEN BIJENHOTEL

Je kan bijen een handje helpen door ervoor te zorgen dat ze een goed plekje hebben om te nestelen. Maak een bijenhotel van riet en hang dit op een mooi plekje in je tuin.

AAN DE SLAG

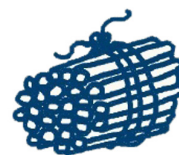
- Neem een oud kistje of blik en verzamel flink wat droge holle stengels van bijvoorbeeld riet of bamboe.
- Neem stengels van verschillende dikten, zodat verschillende soorten bijen in je hotel kunnen wonen.
- Knip het riet of zaag de bamboe af op 15 centimeter. Let op: de randjes mogen niet scherp zijn, anders beschadigen de vleugels. Scherpe randjes kun je gladschuren.
- Bind de stengels bij elkaar.
- Maak de achterkant dicht, door de bundel in een blikje te steken of de achterkant dicht te stoppen met een watje of klei.
- Je hotel is klaar! Hang het kistje op een droge en zonnige plek.

wist je dat...

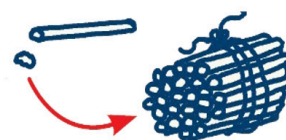
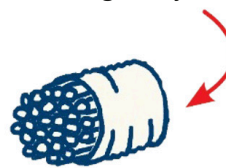
Niet alle bijen maken hun nesten graag boven de grond. De zandbij bijvoorbeeld bouwt haar nest in het zand. Ze graaft in het zand allemaal gangen met verschillende kamers. Zie je hoopjes zand tussen stoeptegels? Dat is misschien wel het werk van de witbaardzandbij!

DIT HEB JE NODIG:

- Holle stengels van riet, braam, vlier of bamboe
- Klei of watten
- Aardewerk potje, oud kistje of blik
- Touw
- Schaar
- Zaag
- Schuurpapier

Bind stengels bij elkaar

Maak de achterkant dicht

